

פרשת בהעלותך

על מצות ומרורים יאכלוהו (ט, יא)

על מצות ומרורים יאכלוהו (ט, יא)

ובגמ' (פסחים קטו, א) יכול לא יצא בהו ידי חובתו אלא אם כן כורכן בבת אחת ואוכלן כדרך שהלל אוכלן תלמוד לומר על מצות ומרורים יאכלוהו אפילו זה בפני עצמו וזה בפני עצמו, ומוכיח דאין מצוות מבטלות זו את זו.

והקשו האחרונים אמאי הוכיח הלל דין זה מקרא הנאמר בפרשת פסח שני ולא הביא מעיקר הדין הנאמר (שמות יב, ח) ומצות על מרורים יאכלוהו הנאמר בפסח ראשון.

ואשר י"ל, דכיון דאיירי באכילת מצה ומרור בלבד בלא קרבן פסח, אי היה מוכיח מהנאמר בפ' בא היה בגדר פסוק דלא פסקיה משה, דכיון דבזמנינו אין לנו קרבן הפסח א"כ היה צריך להשמיט חלקו הראשון של המקרא ואכלו את הבשר הלילה הזה צלי אש, וקיי"ל (בתענית כז, ב) כל פסוקא דלא פסקיה משה אכן לא פסקינן ליה.

אמנם קרא דידן אינו צריך לפסוק, דהא כתב המגן גבורים (ח"א סנ"א) דבמקום שיש אתנחתא אין בזה משום האי כללא דכל פסוקא דלא פסקיה משה, וכיון דבקרא דידן יש אתנחתא אחר התיבות בין הערביים ייעשו אותו, נמצא דהמשך הפסוק דקתני על מצות ומרורים יאכלוהו הוא פסוק שפסקיה משה, ושפיר מצי להביאו לראיה לדין כורך.

(רבי יוסף שלום אלישיב שליט"א)

ובאופן אחר נראה לומר, ובהקדם דברי הרמב"ן אהא דאמרי' (שם) ואכלו את הבשר בלילה הזה צלי אש ומצות על מרורים יאכלוהו, וביאר בב' אופנים, והסכים עם הביאור השני דתיבת 'מצות' שייכת למה דאמרינן לעיל מינה, ומפרשינן ואכלו את הבשר ומצות, ומכאן למדנו שיש לאכול את בשר הפסח עם המצות, וחזר הפסוק ואמר 'על מרורים יאכלוהו' והיינו דבעינן לאכול את בשר הפסח עם המרור, נמצא דנאמרו בזה ב' ציוויים, אכילת פסח עם מצה, ואכילת פסח עם מרור, ונמצא דלא הוזכרה בהך קרא דין אכילת מצה עם מרור.

ומעתה י"ל, דכיון דבהך קרא לא הוכר מצות אכילת מצה עם מרור, להכי לא יכל הלל לדרוש דין כורך בשניהם מהך קרא, והוצרך למילף מהנאמר בפסח שני שנאמר במפורש על מצות ומרורים יאכלוהו שאוכל שניהם יחדיו ואינם מבטלות.

מקור: רבי אברהם יעקב זלזניק שליט"א